

İzmir Akdeniz Akademisi'nden / From the Izmir Mediterranean Academy

Ulusal Permakültür Konferansı

DOI 10.32325/iaad.2018.37

İzmir Akdeniz Akademisi ve Türkiye Permakültür Araştırma Enstitüsü'nün birlikte düzenlediği Ulusal Permakültür Konferansı, yaklaşık 400 kişilik geniş bir katılımı 1 Eylül 2018 tarihinde Kültürpark'ta, İzmir Sanat'ta yapıldı.

Permakültür bir dizi ilke ve uygulama kullanılarak onarıcı insan yerleşimleri yaratmayı amaçlayan bir tasarım bilimi olarak tanımlanmaktadır. Permakültür, doğayı ve doğadaki ilişki ve bağlantıları esas alır. Ana teması toprak üretimidir. Doğada tüm canlı ve cansız varlığın çok sayıda işlevi vardır ve bunlar sürekli iletişim halindedir. Günümüzde yaşam alanlarımız, aslında tüm dünya artık üzerinde yaşayanlara yetemeyecek veya geri dönüşmeyecek biçimde bozulmaktadır. Permakültür, yaşamla birlikte doğal ve tarımsal ekosistemler ile her ölçekteki yerleşim alanlarının onarımını hedefleyip bununla sınırlı kalmamakta; inşaat, enerji, atık yönetimi, okul müfredatı, ticari işletmeler vb. de karar verme süreçlerinin tasarlanmasında kullanılmaktadır.

Türkiye Permakültür Araştırma Enstitüsü (<http://permacultureturkey.org>), bir tasarım bilimi olan permakültürün Türkiye'de tanınması ve uygulamalarının yaygınlaşması için kurulmuştur. Bu hedefe yönelik permakültür ve içerdiği konularla ilgili kurslar düzenlemek, ekosistem tasarımı uygulamaları yapmak, tarımda, ormancılıkta, mimarlıkta ve enerji üretiminde sürdürülebilir yöntem ve teknikleri denemek, örneklemek, birikim ve deneyimi, farklı araçlar geliştirerek paylaşmak ve yaşadığımız yerlerin sürdürülebilir yerleşimlere dönüştürülmesi konusundaki girişimleri desteklemek gibi faaliyetleri yürütmektedir.

Permakültür Konferansı, Türkiye'de ilk kez ulusal düzeyde düzenlenmiş olup ülkemizdeki permakültür uygulamalarını tarım-gıda üretimi ve ekosistem tasarımı, okul öncesinden üniversiteye dek eğitim ve toprak mikrobiyolojisi ana başlıkları altında yansıtmıştır. Konferans, alanlarında uzman permakültür tasarımcılarının deneyimlerini paylaştığı üç oturum ve sonrasında katılımcılarla birlikte konferansın İzmir açısından değerlendirildiği son oturumla tüm gün sürmüştür.

Türkiye Permakültür Araştırma Enstitüsü onursal başkanı Mustafa Fatih Bakır'ın moderatörlüğünü yaptığı ilk oturumda, tarım-gıda üretiminde bütüncül tasarım konusunda iki konuşmacı yer almıştır. Alp Pir, Muğla'da 2012'de satın aldıkları altıntop (greyfurt) bahçesi ve çevresinde, yaşam alanları da dahil, yaptıkları tasarımları ve gerçekleştirdikleri dönüşümleri resimlerle katılımcılara aktarmıştır. İkinci konuşmacı Tolga Havsa ise Edirne'de hayvan yetiştiriciliği de yapılan aileden devraldığı işletmesinde 2015'ten itibaren bütüncül planlı otlatma, örtü bitkileri, tavuk traktörü, pulluksuz tarım gibi ekolojik ve onarıcı tarım yöntemlerinde elde ettikleri başarıları ve bunun hayvan sağlığı ve refahı üzerine olumlu etkilerini katılımcılarla paylaşmıştır.

İkinci oturum, permakültürün erken çocukluktan başlayarak üniversite kampüslerine dek eğitim süreci ile bütünleşmesi üzerine iki tasarımcının, Gaye Amus ve Dilek Körük'ün deneyimlerinden oluşmuştur. Oturumun moderatörlüğünü Türkiye Permakültür Araştırma Enstitüsü Başkanı İraz Candaş üstlenmiştir. Gaye Amus, "Doğada Öğreniyorum" projesinin kurucusu olup sınıf dışı eğitimde eğiticiler ve ebeveynlerin çocuklarla birlikte olabilmelerine yönelik geliştirdikleri müfredat, kısa filmler ve etkinlik örneklerini bazı Avrupa ülkelerindeki uygulamalarıyla sunmuştur. Dilek Körük, ülkemizde henüz yeni başlamakta olan bu çalışmalarda kendi deneyimini aktarmış; okul bostanları ile okul öncesinden üniversiteye kadar İstanbul'da eğitimle entegre ederek yürüttükleri tarım-gıda üretiminde farkındalık yaratma çalışmalarını örneklerle paylaşmıştır.

Toprak sağlığı ve verimliliğinde gözle görebildiğimiz veya göremediğimiz canlıların rolü yadsınamaz ancak bunlar çoğunlukla uygulamalarda öncül olarak düşünülmez. Mustafa Fatih Bakır'ın moderatörlüğündeki üçüncü oturumda, Prof. Dr. Volkan Dündar, "Arka Bahçe Permakültür Çiftliği" çalışmalarını, kanatlı üretiminde fermente tavuk yemi ve atık yönetimi alanındaki deneyimlerini paylaşmıştır. Gökçe Okullu ve Edwin Clarke ise İzmir Menderes'te marjinal koşullara sahip arazilerinde yeni başlayan ekosistem tasarım çalışmalarını, organik tarımda üçüncü taraf sertifikasyon yerine pay-

laşımçı garanti sistemleri ve topluluk destekli tarımın yerel kalkınmadaki işlevini vurgulayarak beklentilerini katılımcılara aktarmıştır.

Moderatörlüğünü yaptığım dördüncü ve son oturumda ise gıda toplulukları temsilcileri ve konferans konuşmacıları, katılımcılarla birlikte İzmir için neler yapılabileceğini tartışmıştır. Katılımcıların çoğunun beklentisi, permakültür ve ilgili alanlarda sürekli bilgi akışının sağlanması, bir araya gelme fırsatlarının yaratılması, ağ oluşturulması ve eğitim, tarım-gıda ve diğer alanlarda iyi örneklerin uygulamaya geçerek İzmir'de öncü rol oynaması olarak özetlenebilir.

İzmir Sanat'ta ana konferans programının yanı sıra İzmir'in kuzey, batı ve kuzey-doğu akslarında oluşturulmuş üç gıda topluluğu da kendilerini tanıtan afiş, bilgi notu ve ürünleri ile yer almıştır. İstanbul, Ankara ve çevre illerden de gelenler olmakla birlikte konferansın katılımcıları çoğunlukla İzmir'de yerleşik, çevreye, yaşadığı yöreye ve tükettiği gıdaya duyarlılık ortak paydasında bulunan geniş bir yelpazeden oluşmaktadır. Katılımcı sayı ve ilgisi, konferans bitimine dek azalmadan gün boyu devam etmiştir. Ulusal Permakültür Konferansı'na katılımın ve ilginin yüksek olması ve bir günlük konferans süresinin soru-cevap, görüş ve tartışmalara yetmemesi, İzmir'de benzer toplantıların ve eğitim programlarının sıklıkla düzenlenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

İzmir'de üç gıda topluluğu ve bazı küçük grupların desteklediği "üretici" ve "tüketici" yerine "türetici"yi bir araya getiren örnekler bulunmaktadır. Bu topluluklara katılma isteği yüksek olmakla birlikte toplulukların yürütülmesinde gerek yasal düzenlemeler gerekse dağıtım, altyapı ve benzeri sorunlarla karşılaşmaktadır. Yakın çevrenin önemli tarım potansiyeli ve tüketicilerin doğrudan üreticiye erişim talepleri düşünüldüğünde yerel yönetimlerin gıda topluluklarını ve benzer grupları destekleyerek İzmir'de bölgesel düzeyde başarılı örnekler oluşturması mümkündür.

Doğayla bütünlük eğitim konusunda İzmir'de başarılı olup çarpan etkisi ile hızla yayılabilecek örnekleri çoğaltmamız gerekiyor. Gıda topluluklarının da paydaşı olan çiftlikler veya organik işletmeler neden öncü olup eğitim çiftliği modelinin bir parçası olmasın? Doğayla bütünlük çocuk ve yetişkin bireyler, bütüncül bakış açısı, olayları gözleme ve hayal gücü ile bunların arasındaki bağlantıları kurarak yorumlama gibi yaşamı sürdürebilecek yetileri ve

süreçleri daha hızla ve kolayca kazanabilmekte ve geliştirebilmektedir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İzmir Akdeniz Akademisi, ilgili paydaşlarla birlikte gerek benzer toplantılar düzenleyerek gerekse talep edilen alanlarda projeler geliştirerek İzmir'de yaşamın sürdürülebilir tasarımı için öncü bir rol üstlenebilir.

Uygun Aksoy, Ekolojik Tarım Organizasyonu

Buğdayın Akdeniz'deki Yolculuğu

DOI 10.32325/iaad.2018.38

İzmir Akdeniz Akademisi 2015'te zeytinle başlayıp 2016'da üzümle sürdürdüğü yolculuğa 2017'de buğdayla devam etti. Buğdayın Akdeniz'deki Yolculuğu ana başlığı altında, moderatörlüğünü Prof. Dr. Alp Yücel Kaya'nın gerçekleştirdiği beş konferans gerçekleştirildi. Yrd. Doç. Dr. Ahmet Ughi ve Dr. Fatih Hakan Kaya'nın katıldığı "Avcı-Toplayıcı Topluluklardan Antik Çağ Uygarlıklarına Buğday" konferansı ile başlayan dizi, Yrd. Doç. Dr. Seven Ağır ile Yrd. Doç. Dr. Antonis Hadjikyriacou'nun katıldığı "XVI.-XVIII. Yüzyıllarda Akdeniz'deki Buğday Üretimi, Ticareti ve Politikaları" ve Prof. Dr. Suraiya Faruqi'nin katıldığı "XVI.-XVIII. Yüzyıllarda İzmir ve Çevresinde Tahıl Üretimi ve Tüketimi" konferansları ile sürdü.

Son iki konferans ise daha çok günümüzdeki sorunlara yönelerek buğday ve buğday ürünlerinin sağlık ve üretim açısından dönüşümünü içeren konulara odaklandı. Prof. Dr. Tayfun Özkaya, yerel üretici Ersin Aylin Bostan ve Mesut Yüce Yıldız'ın konuşmacı olduğu dördüncü konferans "Buğdayın Ekolojisi: Yerel Tohumlar, Ekşi Mayalı Ekmekler" adını taşıyordu. Bu konu ile bağlantılı olarak, Hububat-Sen Genel Başkanı Abdullah Aysu, Kaz Dağları Ekolojik Yaşam ve Tohum Derneği'nden Mustafa Alper Ülgen ve Yaşam Dostu Ürünler Merkezi'nden Necdet Bayhan'ın katılımıyla düzenlenen "Buğdayın Başına Gelenler" konferansı ile Buğdayın Akdeniz'deki Yolculuğu dizisi tamamlanmış oldu.

Beşinci konferans, buğdayın tarihsel gelişimi, insan ile olan ilişkisi ve 13 bin yıllık bir tarihsel sürecin anlaşılmasına katkı sağladığı gibi, özellikle 20. yüzyılın ortasında buğdayda yaşanan dönüşümün nasıl farklılaştığını ortaya koymaya çalıştı.

Göbekli Tepe'de yapılan kazı çalışmalarının, insanın daha avcı-toplayıcı iken buğday ile ilişkilendirilmiş ve yerleşik hayatın